

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13680

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): θρησκευτικός, πυρολάτρης, Ιερουσαλήμ, επεκτατικός, Νινευί, βυζαντινός, περσικός, μουσουλμάνος.

Ο _____ χαρακτήρας των εκστρατειών του Ηρακλείου ήταν φανερός, διότι στρεφόταν κατά των _____ Περσών που κατείχαν την _____ και απειλούσαν την αυτοκρατορία. Η σύγκρουση των δυο στρατών κρίθηκε στη μάχη της _____, όπου ο _____ στρατός αφανίστηκε.

(μονάδες 5)

Απάντηση: θρησκευτικός, πυρολατρών, Ιερουσαλήμ, Νινευί, περσικός

(2) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Μάχη του Ματζικέρτ
2. Η θυροκόλληση των 95 θέσεων από τον Λούθηρο
3. Εμφάνιση του Ισλάμ
4. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
5. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Εμφάνιση του Ισλάμ (613), 2. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 3. Μάχη του Ματζικέρτ (1071), 4. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο (1494), 5. Η θυροκόλληση των 95 θέσεων από τον Λούθηρο (1517).

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: πάροικοι, τυπογραφία.
(μονάδες 8+7=15)

πάροικοι: Οι πάροικοι ήταν αγρότες εξαρτημένοι από κάποιον ισχυρό γαιοκτήμονα. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 207 του σχολικού βιβλίου) Οι πάροικοι ήταν δεμένοι με τη γη ή είχαν προσωπική εξάρτηση από τους κυρίους της.

Τυπογραφία: Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15ου τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας. Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά τον 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και τον 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις. (Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α. Πότε έγινε η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους και ποια ήταν η στάση τους, όταν εισέβαλαν στην Πόλη;

(μονάδες 12)

Τον Ιανουάριο του 1203 οι σταυροφόροι αποδέχθηκαν την πρόταση του έκπτωτου βυζαντινού αυτοκράτορα Ισαακίου Β' Αγγέλου για την αποκατάστασή του στον θρόνο. Η απόφαση της επίθεσης κατά της Κωνσταντινούπολης φαίνεται ότι οριστικοποιήθηκε στην Κέρκυρα, ενδιάμεσο σταθμό της εκστρατείας. Οι σταυροφόροι έφθασαν μπροστά στα τείχη της Βασιλεύουσας τον Ιούνιο του 1203.

Γενική ήταν η εντύπωση ότι η παραμονή τους στην Κωνσταντινούπολη θα ήταν προσωρινή και ότι μετά την αποκατάσταση του Ισαακίου Β' Αγγέλου θα αναχωρούσαν με προορισμό τους Αγίους Τόπους. Οι Λατίνοι κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη στις 17 Ιουλίου του 1203 και αποκατέστησαν τον Ισαάκιο. Παρέμειναν όμως εκεί για να διαχειμάσουν. Η αντιπαράθεση με τον πληθυσμό της πρωτεύουσας οξύνθηκε εξαιτίας της αλαζονικής συμπεριφοράς των Λατίνων, οι οποίοι επέβαλαν και βαρύτατη φορολογία.

Την έκρυθμη κατάσταση εκμεταλλεύτηκε ο Αλέξιος Ε' Δούκας Μούρτζουφλος για να καταλάβει πραξικοπηματικά το θρόνο.

Στα τέλη Μαρτίου του 1204 οι σταυροφόροι συνυπέγραψαν τη συμφωνία διανομής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (Διανομή της Ρωμανίας). Η άλωση πραγματοποιήθηκε στις 13 Απριλίου 1204. Ο Αυτοκράτορας Αλέξιος Ε' είχε τραπέι

προηγουμένως σε φυγή εγκαταλείποντας την Κωνσταντινούπολη στις άγριες διαθέσεις των σταυροφόρων.

Κύριοι της Βασιλεύουσας οι τελευταίοι, επέβαλαν τώρα το δίκαιο του κατακτητή. Οι σφαγές και οι λεηλασίες ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο. Πολύτιμα έργα τέχνης διοχετεύτηκαν στη Δύση, για να κοσμήσουν τους καθεδρικούς ναούς και τους πύργους των ευγενών.

Με την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους αρχίζει η μακρά περίοδος της Φραγκοκρατίας στον ελλαδικό χώρο, η οποία διαρκεί σε ορισμένες περιοχές μέχρι τον 17ο αιώνα.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 70-71 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Πώς οι Πορτογάλοι εκμεταλλεύθηκαν, μετά τη συνθήκη της Τορντεζίλας (1494), τις περιοχές που ανακάλυψαν;

(μονάδες 13)

Το 1494 οι Ισπανοί και οι Πορτογάλοι με τη Συνθήκη της Τορντελίζα μοιράστηκαν μεταξύ τους τις περιοχές που ανακάλυψαν και επιδόθηκαν στην εκμετάλλευσή τους. Οι πρώτες χώρες που ανακαλύφθηκαν μετατράπηκαν σύντομα σε αποικίες των Ευρωπαίων. Η κατάληψη των νέων χωρών συνοδεύτηκε από σφαγές των τοπικών πληθυσμών, λεηλασίες και καταστροφές.

Οι Πορτογάλοι, χρησιμοποιώντας τον στόλο και το πυροβολικό τους, ίδρυσαν μια σειρά οχυρωμένων εμπορικών σταθμών από τις ακτές της Αφρικής και τον Περσικό Κόλπο μέχρι την Ιαπωνία, για να επιβάλουν το εμπόριο τους στον Ινδικό. Έτσι δημιουργήθηκε μια εκτεταμένη αλλά εύθραυστη αποικιακή αυτοκρατορία που εφοδίαζε την Ευρώπη με μπαχαρικά και πολύτιμα μέταλλα. Οι Πορτογάλοι έστρεψαν, επίσης, το ενδιαφέρον τους και προς τη Βραζιλία, όπου ανέπτυξαν φυτείες τσαγιού, κακάου και ζάχαρης. Τέλος, για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη εργατικών χεριών για τις μεγάλες φυτείες εγκαινίασαν το εμπόριο μαύρων από την Αφρική.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 125-126 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική